
Notat – Kommunereforma – K-møte 07.05.15.

Til:

Hans S. Vindenes

Frå:

Berit Fløisand

Vår ref.
14/813 - 14

Løpenummer
15/3935

Arkivkode
FE-026, TI-&23

Dato
26.04.2015

KOMMUNEREFORMA - ARBEID I SONDERINGSFASEN. KOMMUNESTYREMØTE 07.05.2015

Kommunestyret gjorde i møte 05.03.15 følgjande vedtak når det gjeld oppgåver/aktivitetar i sonderingsfasen:

Aktivitetar:

- Omtale av no-situasjonen for Fusa kommune. Dei aktuelle alternativa skal vera gjenstand for ein SWOT- analyse i høve ekspertutvalet sine kriteria for framtidig kommunestruktur,
- Sondera med kommunane Os, Samnanger, Kvam, Tysnes, Kvinnherad og Bergen.
- Felles sonderingar og eventuelt saksutgreiing med rådmennene i aktuelle kommunar.
- Dialog med innbyggjarane – gjennom t.d. folkemøte, sosiale media
- Leggja fram kortfatta omtale av alternativa, maks 2 sider pr. alternativ (Tyngre utgreiingar blir gjort i utgreiingsfasen der ein vil gå djupare inn i kompliserte spørsmål knytt til m.a. økonomi og juss.)

Litt om aktivitetane som har vore:

Ordførar og rådmann har hatt møte med alle dei aktuelle sonderingskommunane. Når det gjeld Kvam herad så var det, etter initiativ frå Kvam herad, eit fellesmøte for formannskapa i Samnanger, Fusa og Kvam 11.02.15. Det har og vore møte mellom Os, Tysnes og Fusa. Her møtte ordførarar og rådmenn frå kommunane. Tysnes hadde i tillegg med 1 repr. frå kommunestyret og Os kommune møtte i tillegg med varaordførar og ass.rådmann.

Varaordførar i Fusa hadde ikkje høve til å delta på dette møtet.

Ordførar og rådmann har gitt kort info om sonderingsmøta som har vore til styringsgruppa (=formannskapet + gruppeleiar for Venstre) i møte 22.04. Kommunestyret skal få tilsvarande info i kommunestyremøte 07.05.15.

Det skal gjennomførast 3 folkemøte i kommunen. To er gjennomførte – 16.04 i Søre Fusa og 21.04 i Nore Fusa. 29.04 skal det vera folkemøte i Eikelandssosen. Føremålet med folkemøta er todelt – gje informasjon og høyra innbyggjarane sitt syn. Alle folkemøta vert gjennomført etter same mal og tilbakemeldingane frå innbyggjarane vert nedfelt skriftleg. Samla oversyn over dette skal følgja saka til kommunestyret sitt møte 18.06 der kommunestyret m.a. skal gjera vedtak om kva ulike alternativ som skal utgreiast vidare.

På kommunen si heimeside er det oppretta snarveg til informasjonsside om kommunereforma:
<https://www.fusa.kommune.no/lokaldemokrati/kommunereforma/>

Litt om «bakteppet»:

Nedanfor ei kort oppsummering av mål og kriteria som bør vektleggjast i arbeidet med ny kommunereform, meir utfyllande om dette finn ein i kommunestyresaka til møte 05.03.15.

Regjeringens mål for en ny kommunereform:

1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester.

2) Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal bedre forutsetningene for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og også den sosiale utviklingen i kommunen. Det er ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

3) Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og kan også ha en mer variert befolknings- og nærings sammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser og utviklingstrekk. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.

4) Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver.

Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger. Færre og større kommuner som gjennomfører en velferdspolitik i henhold til nasjonale mål, vil redusere behovet for statlig detaljstyring. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.

Regjeringa har bedt kommunane om å vurdere situasjonen sin ut frå ti kriteria. Rådmannen har starta å sjå på korleis og med kva verktøy ein bør vurdere desse. I sonderingsfasen og saksutgreiinga fram til kommunestyremøtet vil det bli ein enkel analyse. I utgreiingsfasen meir grundig og djupare inn i dette. Her bør ein og vurdere å henta inn ekspertise/konsulentbistad – gjerne i fellesskap med kommunar som ønskjer det same alternativet utgreidd. Til dette arbeidet kan det søkjast midlar frå Fylkesmannen.

I tabellen nedanfor er det vist kva verktøy som kan nyttast i sonderingsfasen som grunnlag for kommunestyret sitt vedtak i junimøtet. Lista er ikkje uttømmende og bør også vera gjenstand for ein diskusjon. Det bør drøftast kva vekting dei ulike kriteria skal ha. T.d. om det er like viktig med ein god score på relevant kompetanse som økonomisk soliditet og høg politisk deltaking. Det er og viktig at ein har ein diskusjon om korleis ein forstår dei ulike kriteria, Kva betyr t.d. tilstrekkeleg distanse?

Kriteria	Merknader	Verktøy, nøkkeltal
Tilstreккеleg kapasitet	Gjeld tenester	Kostratal, sakshandsamingstid, klager
Relevant kompetanse		Ufaglærte, kjøp av spisskompetanse
Tilstreккеleg distanse	Både politisk og administrativ	Inhabilitet
Effektiv tenesteproduksjon		Kostratal
Økonomisk soliditet	I dag og etter reforma Nytt inntektssystem 2017..	Kostratal
Valfridom	Tenester, sakshandsamar	Konkret vurdering av situasjonen

Kriteria	Merknader	Verktøy, nøkkeltal
Funksjonelle samfunnsutviklingsområde	T.d. infrastruktur, bu- og arbeidsregion, næringsliv, arbeidsplassar	
Høg politisk deltaking		Statistikk stemmer avgitt ved val, evt. fordelt på alder. Medlemskap i politiske parti
Lokal politisk styring		Interkommunalt samarbeid, kjøp av tenester
Lokal identitet	Kva er lokal identitet	Faglitteratur om emnet, lojalitet til kommunen, bygd, region etc.

SWOT-analyse:

I vedtaket er det sagt at vi skal nytta SWOT-analyse som verktøy for å få fram eit bilete over situasjonen – dvs. dei ulike alternativa kommunestyret har vedteke skal sonderast:

Alternativ som skal vurderast i sonderingsfasen:

1. Fusa åleine, evt. med grensejusteringar (Kvam, Kvinnherad)
2. Fusa saman med Os, evt. Samnanger, Tysnes, Austevoll.
3. Fusa saman med Kvam og Samnanger, evt. andre?
4. Fusa som del av Bergen kommune i lag med fleire andre kommunar, Her vert utgreiing gjort i regi av Bergensalliansen.

Under er gitt ein kort presentasjon av verktøyet. Det er og gitt døme på korleis den kan nyttast på den aktuelle problemstillinga.

SWOT-analyse er et effektivt verktøy for å få en rask oversikt over indre og ytre styrker og svakheter i virksomheten. De fire bokstavene «SWOT» representerer forbokstavene i de engelske ordene **S**trengths (styrker), **W**eaknesses (svakheter), **O**pportunities (muligheter) og **T**hreats (trusler). SWOT-analyse gir et godt utgangspunkt for å ta beslutninger, og kan være et nyttig verktøy for å identifisere områder for forbedring.

Man kan bruke SWOT-analyse

- for å kartlegge og analysere virksomhetens status som del av en plan- og strategiprosess.
- for å kartlegge og analysere styrkene og svakhetene ved prosesser og prosjekter.
- for å kartlegge og analysere styrkene og svakhetene ved et tiltak før beslutning om iverksetting.
- for å identifisere forbedringsområder i organisasjonen.

Målet for en SWOT-analyse er å identifisere de viktigste interne og eksterne faktorene som er avgjørende for å nå virksomhetens mål. De samme faktorene som i forhold til ett sett mål kan representere styrker eller muligheter, vil i en annen sammenheng kunne fremstå som svakheter eller trusler.

Man kan lete etter mulige interne *svakheter* og *sterke* sider bl.a. ved å fokusere på:

- Ressurser
- Verdiforankring
- Metoder
- Service
- Materiell
- Effektivitet
- Kvalitet
- Ansatte / personell/kompetanse
- Kapasitet

SWOT -analysen grupperer nøkkelinformasjon i to hovedkategorier:

- Interne faktorer
 - Potensielle interne **sterke** sider. Sterke sider eller styrker er positive egenskaper, noe virksomheten er god til og som kan gi trygghet internt i organisasjonen i forhold til måloppnåelse.
 - Potensielle interne **svakheter**. Svakheter er det virksomheten mangler eller utfører dårlig i forhold til måloppnåelsen.
- Eksterne faktorer
 - Potensielle eksterne muligheter som bør ivaretas i fremtiden.
 - Potensielle eksterne trusler eller hindringer som virksomheten kan støte på hvis man søker å realisere foreliggende muligheter.

Man kan lete etter *muligheter* eller *trusler* bl.a. ved å fokusere på:

- Politiske og lovmessige rammer og betingelser
- Økonomiske rammer
- Utviklingsmuligheter
- Forventninger fra samarbeidsparter
- Teknologiutvikling
- Brukernes behov/ etterspørsel
- Arbeidsmarkedet
- Befolkningens forventninger
- Andre organisasjoner eller avdelingens handlinger

Kommunestyremøtet 07.05.15

Kommunestyret blir innbydd til gruppearbeid i samband med kommunestyremøtet 07.05.15. To hovudoppgåver er aktuelle for dette arbeidet:

- 1) Drøfting vedr. kriterer , rangering, innhald m.m.
- 2) SWOT-analyse der ein vurderer dei 3 hovudalternativa:
 - a) Fusa åleine, evt. med grensejusteringar (Kvam, Kvinnherad)
 - b) Fusa saman med Os, evt. Samnanger, Tysnes, Austevoll.
 - c) Fusa saman med Kvam og Samnanger, evt. andre?

Kvart alternativ vert vurdert slik:

Alt. a) Fusa åleine, evt. med grensejusteringar (Kvam, Kvinnherad)

- Kva er styrkene til Fusa kommune i dette alternativet
- Kva er svakheitene
- Kva er mogelegheitene
- Kva er truslane

Styrker	Svakheiter
Mogelegheiter	Truslar

Alt b) Fusa kommune er slått saman med Os, evt. Samnanger, Tysnes, Austevoll

- Kva er styrkene til Fusa kommune i dette alternativet
- Kva er svakheitene
- Kva er mogelegheitene
- Kva er truslane

Styrker	Svakheiter
Mogelegheiter	Truslar

Alt c) Fusa kommune er slått saman med Kvam og Samnanger, evt. andre.

- Kva er styrkene til Fusa kommune i dette alternativet
- Kva er svakheitene
- Kva er mogelegheitene
- Kva er truslane

Styrker	Svakheiter
Mogelegheter	Truslar

Meir info/bakgrunnsstoff:

På www.nykommune.no er det mogleg å samanlikna seg med andre kommunar på ein del variablar. Kostra-statistikken har mykje meir informasjon.

Kommunenesektorens organsiasjon (KS) har på si heimeside samla ein del relevant informasjon om kommunereforma

<http://www.ks.no/tema/Samfunn-ogdemokrati1/Folkevalgtportalen/Kommunestruktur/>

KS har laga ein samla rapport for arbeid med kommunereforma. I tillegg er det og laga egne rapportar på nokre område.

Kommunereforma: Fagkunnskap, arenaer og verktøy fra KS

http://www.ks.no/PageFiles/67060/Samlenotat_kommunereform_19feb%202015.pdf

KS har m.a. sett på kommunereforma ut frå at kommunane også har eit arbeidsgjevaransvar. Sjø m.a. på publikasjonen

«Arbeidsgiverpolitikk ved kommunesammenslåinger – Skodd for framtida»

<http://www.ks.no/PageFiles/67558/Arbeidsgiverpolitikk%20ved%20kommunesammensl%C3%A5inger.pdf?epslanguage=no>

KS har og utarbeidd ein rapport om kommunestorleik og lokaldemokrati. I dette notatet er det nedanfor teke inn første kapitelet der det er gitt eit samandrag av funna.

«Kommunestørrelse og lokaldemokrati – rapport mai 2014»

<http://www.ks.no/PageFiles/63047/Kommunest%C3%B8rrelse%20og%20lokaldemokrati%20ny.pdf?epslanguage=no>

«Sammendrag

Formålet med dette notatet er å presentere resultater fra forskning om lokalt demokrati med vekt på kommunestørrelsens betydning for det lokale demokratiet.

I første del av notatet ser på hovedtemaer i debatten og hvordan det står til med lokaldemokrati og selvstyre:

- Argumentet om at kommunene må bli mer «robuste» har fått stor oppslutning. Spørsmålet om nærhet og tilhørighet er et viktig argument for de som går imot kommunesammenslåinger. Argumentet om mulige økonomiske innsparinger knyttet til en kommunereform er mindre fremtredende.
- I befolkningen er det generelt bred støtte til lokaldemokratiet. Kommunene har på sin side vesentlig betydning for tilliten i det norske samfunnet.
- Rammestyring er fortsatt et uoppnådd prinsipp for den statlige styringen av kommunene.

I andre del av notatet ser vi nærmere på forskning om kommunestørrelsens betydning for ulike sider av lokaldemokrati og selvstyre som deltakelse, lokal styring og statlig styring. Hovedinntrykket er at forskerne finner forskjeller mellom kommunene, men når de undersøker årsakene til disse forskjellene, finner de som oftest at trekk ved befolkningen betyr mer enn kommunene, og at det er svært få sammenhenger mellom kommunestørrelse og lokaldemokrati og selvstyre når det tas høyde for andre mulige forklaringer: Det er andre forhold enn kommunestørrelse som forklarer deltakelse, vurderinger av det representative demokratiet og statlig styring av kommunene:

- Den gjennomsnittlige valgdeltakelsen i kommuner med under 2 500 innbyggere har fra valget i 1983 ligget et hakk over den gjennomsnittlige valgdeltakelsen i de andre kommunene. Men trekk ved velgerne har betydelig større effekt på valgdeltakelsen enn det kommunene har. Rundt fire prosent av variasjonen i den individuelle valgdeltakelsen kan tilskrives

kommunene. Kommunestørrelse påvirker ikke valgdeltakelsen. Det å bo i en liten kommune (under 5000 innbyggere) øker ikke sannsynligheten for å delta.

- Det er større politisk deltakelse utenom valg i små kommuner. Henvendelser til folkevalgt representant og til kommune- og fylkesadministrasjonen skjer oftere jo mindre kommunen er. Tilsvarende om en har tatt opp saker i parti, organisasjon og fagforening. Underskriftskampanjer og aksjonslister er mest utbredt i de middels store kommunene. Den mest aktivistiske deltakelsesformen – aksjon, protestmøte og demonstrasjon – er høyere i store kommuner.
- Forsøk på å påvirke politiske avgjørelser er mer utbredt lokalt enn nasjonalt. Den lokale deltakelsen øker med minskende kommunestørrelse, mens rikspolitisk deltakelse synker litt med minskende kommunestørrelse. Kommunestørrelsen har betydning: Med økende kommunestørrelse synker sannsynligheten for å påvirke avgjørelser i kommunen betydelig. Størrelsen har liten eller ingen effekt for rikspolitiske påvirkningsforsøk – med økende størrelse øker sannsynligheten for å påvirke avgjørelser i Stortinget noe.
- Det er små forskjeller kommunene i mellom om forhold som lokal identitet, sosial kapital, sosial tillit, politisk interesse og selvopplevd politisk dyktighet, og kommunestørrelse forklarer liten eller ingenting av forskjellene. Men den politiske interessen er ulik i små og store kommuner: Men avtakende innbyggertall øker interessen for lokalpolitikk, og med økende kommunestørrelse øker interessen for rikspolitikk noe.
- Forskerne finner svært få sammenhenger mellom deltakelse i ulike samfunnsgagnlige aktiviteter og kommunestørrelse når man tar høyde for effektene av andre mulige forklaringer. Sannsynligheten for å inneha lokale tillitsverv og partipolitisk aktivitet er knyttet til kommunestørrelse, men primært fordi det er relativt sett langt flere formelle politiske verv pr innbygger i små kommuner sammenlignet med store, og det samme gjelder nok partivervene. For øvrig er det andre egenskaper enn kommunestørrelse som forklarer deltakelse i ulike samfunnsgagnlige aktiviteter.
- Ut fra resultater fra forskning om folk og folkevalgtes vurderinger av det lokale representative demokratiet kan en ikke si at store eller små kommuner i seg selv gir et bedre eller dårligere lokaldemokrati – tvert imot er det mulig å oppnå gode resultater både i store og små kommuner. Det gjelder både ansvarlig styre (om innbyggerne kan kontrollere styret), borgernært styre (om innbyggerne blir hørt), pålitelig styre (om innbyggerne har tillit til styret) og effektivt styre (om hva innbyggerne får igjen av styret). Materialet peker imidlertid på at store og små kommuner har ulike typer demokratiske kvaliteter. Spørsmålet om hvor store kommunene bør være, er dermed til dels en avveining mellom ulike demokratiske kvaliteter.
- Fra forskning på områder hvor det er ment å være et likeverdig forhold mellom stat og kommunesektor, peker forskere på at det ikke er enkelt å opptre som likeverdig partner med regionale statlige instanser, slik som helseforetak, NAV fylke og Bufetats regionkontorer, når disse instansenes store fagkompetanse tas i betraktning. Det er forskernes inntrykk at de mindre kommunene står overfor spesielle utfordringer når det gjelder å håndtere kompetansekravene ut fra sin egen administrative kapasitet. De hevder at store velferdsstatlige reformer (samhandlingsreformen, NAV, barnevern) synes å aksentuere utfordringene. Ubalansen i fagkompetanse fører lett til at særlig de mindre kommunene opplever at de har lite å stille opp med, og dette har ifølge forskerne direkte følger for

likeverdigheten både i forhandlingssituasjonen om de regionale avtalene og i det løpende tjenestesamarbeidet.

- I undersøkelser om hvordan bruken av pedagogiske statlige styringsvirkemidler som veiledere og retningslinjer, ser forskerne konturene av et skille mellom store og små kommuner i hvor fri de står i forhold til veiledernes ord. En stor kommune har ofte en annen faglig bredde, inkludert juridisk kompetanse, enn en mindre kommune. Dette innebærer at det blir lettere for en stor kommune å finne frem til løsninger utenfor veiledernes faglige råd, enn for en mindre kommune. Dette kan være en utfordring i de tilfellene det drives tilsyn på de modeller og løsninger som ligger i den statlige veilederen, noe forskerne ser blant annet i forhold til veilederen om spesialundervisning.
- Undersøkelser av statlig overprøving av kommunale planer og vedtak, tyder på at kommunestørrelsen har mindre betydning for statlig overprøving. Det er ikke grunnlag for å anta at tilsyn fører til flere eller færre avvik når man sammenligner små og store kommuner. Når det gjelder hvorvidt tilsynet bidrar til læring, mener forskerne at kommunestørrelse, men også kommunal organisering og mer generelt kommunenes innstilling kan motvirke læring. Det ikke er noen særlig forskjell mellom små, mellomstore og store kommuner med hensyn til hvilken begrunnelse som kommunale ledere mener at den statlige klageinstansen gir for omgjøring eller oppheving (feil i saksbehandling, feil i lovforståelse, feil i fritt skjønn mv). prosentandelen innsigelser er fallende jo større kommunene er når det gjelder reguleringsplaner, og økende med kommunestørrelse for kommune(del)planer, men kommunestørrelse forklarer ikke denne variasjonen.
- Innbyggerne har blitt mer positive til kommunesammenslutninger, men er enda mer positive til mer utstrakt interkommunalt samarbeid. Kommunestørrelse har ingen vesentlig betydning for folks holdninger til kommunesammenslutning og interkommunalt samarbeid. Samlet sett tyder materialet på at størrelse i særlig grad har betydning for hvilke oppgaver og tjenester det samarbeides om, og til en viss grad for hvordan samarbeidet organiseres. Eksempelvis er det slik at små kommuner (under 1 500 innbyggere) har mange samarbeid innen helse- og sosialsektoren samtidig som dette ofte er relatert til barneverntjenester og da organisert som § 28-samarbeid.

I notatets tredje og siste del ser vi på forskning om hva lokale folkevalgte kan gjøre selv for å bidra til utviklingen av et godt lokaldemokrati, innenfor rammen av det representative demokratiet:

- Interkommunalt samarbeid er gunstig for økonomi, kompetanse, fagmiljø og tjenestekvalitet for innbyggerne, men gir utfordringer når det gjelder styring og kontroll, spesielt med de mer fristilte samarbeidsmodellene som aksjeselskap og interkommunale selskap. Mindre kommuner kan høste de største gevinstene av interkommunalt samarbeid, både økonomisk og når det gjelder tjenestekvalitet, men de har også de største utfordringene når det gjelder styring og kontroll.
- Det finnes ikke én enkelt forklaring på hvorfor lokaldemokratiet oppleves som godt eller dårlig, og dermed heller ikke én oppskrift på hvordan man skal få til godt lokaldemokrati. Det er flere veier til god lokaldemokratisk styring. Noe forenklet, sier forskerne, er det slik at i kommuner med høy grad av tillit – både hos folk og folkevalgte - fungerer nesten alle måter å organisere på godt. Åpenhet, klare og tydelige ansvarslinjer, god informasjon til innbyggerne og kanaler for deltakelse er noen tiltak som forskerne peker på.

- Det er svært gode argumenter for at innbyggermedvirkning går hånd i hånd med representativt demokrati, gjennom at flere stemmer høres, tilliten mellom innbyggere og folkevalgte styrkes og at demokratiske beslutninger blir bedre. Men innbyggermedvirkning innebærer også et dilemma som kommunen aktivt må forholde seg til. Medvirkning innebærer en fare for at de som deltar får uforholdsmessig mye innflytelse på bekostning av de som ikke deltar. Antallet kanaler later til å bety lite i både store og små kommuner. Det som betyr noe, sier forskerne, er hvordan kanalene brukes – med andre ord at de brukes aktivt og at innspill som kommer gjennom disse kanalene brukes inn i beslutningsprosesser.
- Nærdemokratiordninger innebærer at kommunene deles inn i mindre geografiske områder, som til sammen dekker hele eller deler av kommunen. Her er det nyttig å skille mellom ordninger som er rådgivende og basert på sivilsamfunnet og foreningslivet, og ordninger hvor kommunene har delegert ansvar, myndighet, ressurser og ikke minst ansatte til de lokale organene.
- Nærdemokratiordninger i områder med en etablert lokal identitet fungerer best, og lokal identitet er dermed en viktig suksessfaktor. Når lokalområder følger gamle sognegrenser er det en risiko for økt fragmentering i kommunen. Selv om det er behov for lokal forankring, skal kommunen også kunne fungere som en enhet. Interkommunal identitet vokser fram som følge av samhandling på tvers av kommunegrensen mellom kommunene som tenkes slått sammen.
- Når det gjelder bruk av lokale folkeavstemninger, erfarer forskerne at den individuelle velger først og fremst stemmer i tråd med det han oppfatter som sine materielle interesser. Man stemmer ja hvis man tror at kommunen vil komme bedre ut – med et styrket næringsliv, mer solid kommuneøkonomi og bedre tjenestetilbud. I sammenligning har det liten eller ingen betydning om man tror at lokaldemokratiet blir styrket eller svekket, eller om man føler seg sterkt eller svakt knyttet til kommunen. En generell observasjon forskerne gjør seg, er at det er krevende å oppnå flertall for kommunesammenslåing, når slike saker legges ut til folkeavstemming. Undersøkelsen tyder på at klare anbefalinger fra ordførere og rådmenn kan ha stor betydning. «

Berit Fløisand
Rådmann